

U s t a w a

z dnia 26 września 1922 r.

o zasadach powszechnego samorządu wojewódzkiego, a w szczególności województwa lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego.

R o z d z i a ł I.**Postanowienia ogólne.**

Art. 1. Województwa, utworzone w drodze ustawodawczej, są jednostkami samorządowymi (art. 65 ustawy konstytucyjnej).

Prawo stanowienia w sprawach, należących do zakresu działania tego samorządu, przysługuje obieralnym sejmikom wojewódzkim (art. 67 ustawy konstytucyjnej).

Art. 2. Ustawy państwowe określają, jakie sprawy wchodzi w zakres samorządu wojewódzkiego, zwłaszcza z dziedziny kulturalnej, gospodarczej, komunikacji, ochrony zdrowia, opieki nad ubogimi, administracji samorządowej i skarbowości publicznej.

Art. 3. W sprawach, przekazanych samorządowi wojewódzkiemu, sejmiki mają prawo uchwalać ustawy w granicach postanowień ustawy konstytucyjnej oraz ustaw państwowych.

Ustawy wojewódzkie, uchwalone przez sejmiki, naberają mocy obowiązującej na obszarze województwa przez sankcję Prezydenta Rzeczypospolitej, zaopatrzoną w kontrasygnatę Prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra, oraz ogłoszenie w dzienniku urzędowym województwa.

Na podstawie ustaw wojewódzkich mogą sejmiki uchwalać postanowienia natury administracyjnej.

Art. 4. Ordynację wyborczą sejmików wojewódzkich uchwala Sejm Rzeczypospolitej.

O ważności wyborów i wyboru poszczególnych posłów do sejmiku orzeka Sąd Najwyższy.

Art. 5. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje sejmik przynajmniej raz na rok, odracza go i rozwiązuje.

W razie rozwiązania sejmiku nowe wybory będą zarządzane najpóźniej w terminie trzechmiesięcznym.

Art. 6. Postanowienia art. 21 ustawy konstytucyjnej, odnoszące się do posłów na Sejm, odnoszą się także do posłów sejmiku z tą zmianą, że prawa, przyznane w artykule tym Sejmowi, służyć będą sejmikom, a nietykalność poselska przysługiwać będzie posłom na sejmik tylko w czasie trwania obrad sejmiku.

Postanowienia art. 22 ustawy konstytucyjnej, odnoszące się do posłów na Sejm, odnoszą się także do posłów na sejmik w stosunku ich do samorządu i do władz samorządowych w województwie, w którym na sejmik posłują.

Art. 7. Dla przygotowania i wykonania uchwał sejmiku oraz dla sprawowania administracji w zakresie samorządu wojewódzkiego powołane będą wy-

działy wojewódzkie, których skład określi ustawa szczegółowa.

Art. 8. Wojewoda reprezentuje na sejmiku Rząd Rzeczypospolitej, ma prawo brać udział w jego obradach osobiście lub przez delegowanych urzędników, przedkładać wnioski ustawodawcze, zawiesić każdą uchwałę sejmiku, nie podlegającą sankcji Prezydenta Rzeczypospolitej, oraz uchwały wydziału wojewódzkiego, jeżeli zdaniem jego sprzeciwiają się ustawom.

W razie zawieszenia uchwały sejmiku lub wydziału wojewódzkiego, wojewoda przedłoży bezwzględnie sprawę właściwemu ministrowi, a minister, jeżeli godzi się ze zdaniem wojewody, przedłoży ją do decyzji Najwyższemu Trybunałowi Administracyjnemu.

Postępowanie Najwyższego Trybunału Administracyjnego w tych sprawach określi osobna ustawa państwowa.

Rozdział II.

Postanowienia szczegółowe, odnoszące się do województw: lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego.

Art. 9. Samorząd wojewódzki województwa lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego obejmuje:

- 1) sprawy wyznań religijnych,
- 2) sprawy oświecenia publicznego, z wyjątkiem uniwersytetów i szkół z niemi zrównanych,
- 3) sprawy dobroczynności publicznej,
- 4) sprawy zdrowotności publicznej, z wyjątkiem policji sanitarnej,
- 5) sprawy budowlane tudzież dróg publicznych wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz dróg żelaznych lokalnych,
- 6) sprawy agrarne z wyłączeniem reformy rolnej i wszystkie środki, służące do popierania rolnictwa,
- 7) poparcie przemysłu i handlu,
- 8) zastosowanie ustaw Państwa w sprawie regulacji wód, meljoracji i wyzyskania sił wodnych,
- 9) zastosowanie ustaw Państwa o organizacji i administracji gmin i powiatów,
- 10) budżet dochodów i wydatków samorządu wojewódzkiego i zamknięcie rachunkowe,
- 11) wreszcie inne sprawy, które mu przekaże Sejm Rzeczypospolitej.

Art. 10. W każdym z tych trzech województw sejmik składa się z dwóch izb, z których jedną tworzą posłowie kurji ruskiej.

Obie izby obradują i uchwalają osobno pod kierunkiem wybranego przez nie przewodniczącego lub jego zastępcy.

W sprawach wspólnych uchwała zapada za zgodą obu izb.

W sprawach, obchodzących tylko jedną kurję, wystarcza uchwała tylko jednej właściwej izby.

Uprawnienia, zastrzeżone sejmikom wojewódzkim w art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy, przysługiwać będą właściwej izbie sejmiku.

Art. 11. Sposób i porządek obrad sejmiku wojewódzkiego oraz djety jego członków na czas trwania obrad określi ustawa regulaminowa, uchwalona przez sejmik.

Art. 12. Sejmik wojewódzki lwowski składa się ze stu członków, z których po pięćdziesiąt przypada na każdą izbę.

Sejmiki wojewódzkie: stanisławowski i tarnopolski składają się każdy z sześćdziesięciu członków, z których po trzydziestu przypada na każdą izbę.

Art. 13. Na cele samorządu pomienionych województw Sejm Rzeczypospolitej przeznaczać będzie corocznie kwotę, odpowiadającą wydatkowi, który na te same cele w innych województwach ponosi Państwo, a to według stosunku liczby ludności województwa do liczby ludności reszty województwa.

Z kwoty tej będą pokrywane przedewszystkiem wydatki wspólne województwa; ewentualna nadwyżka będzie rozdzielona pomiędzy obie izby do ich rozporządzenia, ewentualny niedobór zaś będzie pokryty przez obie izby.

Zasiłki, przeznaczane na pokrycie szkód, wyrządzonych działaniami wojennymi, nie będą przy obliczeniu tej kwoty brane w rachubę.

Art. 14. Wydatki na cele samorządu jednej tylko kurji pokrywa każda izba osobno, nakładając na ludność swej kurji dodatki do podatków państwowych bezpośrednich lub podatki bezpośrednie.

Art. 15. O ile obie izby zamierzają nałożyć na cele ogólne podatek pośredni lub opłatę, nie dającą się rozłożyć wedle przynależności do kurji opodatkowanych, to muszą porozumieć i nałożyć zgodnie podatek taki lub opłatę na wszystkich mieszkańców województwa.

Art. 16. Nadwyżkę, pozostałą po pokryciu wydatków wspólnych (art. 13 i art. 15 niniejszej ustawy), rozdziela się pomiędzy obie izby sejmiku wedle stosunku liczbowego kurji ruskiej do ogółu ludności danego województwa.

Tę samą zasadę stosuje się przy rozdziale kwot, przeznaczonych na pokrycie ewentualnego niedoboru, wynikłego z wydatków wspólnych.

Art. 17. Zasady zakładania i prowadzenia kastro podatkowego dla obu izb sejmiku wojewódzkiego określi osobna ustawa.

Art. 18. Wydziały wojewódzkie (art. 7) składać się będą z wojewody lub jego zastępcy, jako przewodniczącego, oraz z 8 członków i tyluż zastępców, wybranych po połowie oddzielnie przez każdą izbę sejmiku wojewódzkiego, tudzież z 4 członków i tyluż zastępców, mianowanych z pośród obywateli obu kurji przez wojewodę.

Art. 19. Wydział dzieli się na dwie sekcje narodowe, które obradują pod przewodnictwem wojewody lub jego zastępcy. W sprawach ogólnej natury obie sekcje wydziału wojewódzkiego będą obradować i uchwalać razem. W sprawach, obchodzących tylko jedną kurję, każda sekcja będzie obradować i uchwalać oddzielnie.

Art. 20. Wydziałom wojewódzkim dodani będą urzędnicy odpowiednio wykwalifikowani, służbowo podlegli wojewódzie, jako przewodniczącemu wydziału wojewódzkiego, i przez niego mianowani. Przy mianowaniu należy obok kwalifikacji urzędowej uwzględniać narodowość kandydatów, tak, aby skład urzędów wydziałów wojewódzkich odpowiadał rzeczywistym potrzebom narodowościowym.

Podobnie postępować należy przy obsadzaniu innych urzędów i posad na obszarze pomienionych województw, a we władzach centralnych w tych działach, które są instancją państwową spraw Kościoła grecko-katolickiego i szkolnictwa ruskiego.

Art. 21. Na obszarze pomienionych województw ani Państwo, ani żadne ciało samorządowe publiczne nie może prowadzić kolonizacji.

Art. 22. Władze i sądy państwowe, posługując się w wewnętrznym swem urzędowaniu językiem polskim, niemniej władze samorządowe, odpowiadać będą na podania stron w ich języku t. j. polskim, względnie ruskim, przyjmować będą zeznania w obu językach ustnie do protokołów i w przeprowadzaniu rozpraw.

Władze samorządowe określą same swój język wewnętrznego urzędowania.

Art. 23. Język wykładowy w szkołach, utrzymywanych przez jedną z izb sejmiku wojewódzkiego, określi też izba.

Art. 24. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwali utworzenie uniwersytetu ruskiego i zapewni mu potrzebne środki finansowe ze Skarbu Państwa. Uniwersytet ten, zorganizowany autonomicznie, zgodnie z przepisami, dotyczącymi szkół akademickich, podlegać będzie bezpośrednio Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 25. Ustawy wojewódzkie i wszelkie ogłoszenia urzędowe publikowane będą w języku polskim i języku ruskim w dzienniku urzędowym województwa.

Ustawy, rozporządzenia i inne akty państwowe, nabierające mocy powszechnie obowiązującej przez ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, będą podawane do wiadomości wspomnianych województw w dzienniku urzędowym województwa, także w przekładzie na język ruski, o ile możliwości w tym samym czasie.

Art. 26. Samorząd pomienionych województw zostanie wprowadzony w życie najpóźniej w 2 lata po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

W tymże czasie przystąpi Rząd do założenia uniwersytetu ruskiego.

Rozdział III.

Postanowienia końcowe.

Art. 27. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 28. Ustawa niniejsza nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia.

Termin wejścia jej w życie w województwach, posiadających już samorząd wojewódzki, określi osobna ustawa.

Marszałek: *Trąpczyński*

Prezydent Ministrów: *Juljan Nowak*

Minister Spraw Wewnętrznych: *A. Kamieński*